

30 Δεκεμβρίου, 1993

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

[ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στές]

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

Εφεσίων,

v.

ΑΝΔΡΟΥΛΛΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ,

Εφεσίβλητης.

(Έφεση Αρ. 23)

Έφεση — Λόγοι έφεσης — Ασαφείς και αόριστοι λόγοι μη συνάδοντες με τις πρόνοιες της Δ.35, θ.4 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας θεωρούνται ως μη υπάρχοντες.

5 *Έφεση — Πρακτικά έφεσης — Δεν παρέχεται δικαιοδοσία στο Εφετείο για διόρθωση των πρακτικών έφεσης.*

10 Στην παρούσα έφεση, που στρεφόταν εναντίον της απόφασης του Προέδρου του Οικογενειακού Δικαστηρίου με την οποία εκδόθηκε διάταγμα για παραχώρηση στην εφεσίβλητη της αποκλειστικής χρήσης της συζυγικής κατοικίας κατά την διάρκεια του χωρισμού των διαδίκων, υπήρχαν επτά λόγοι έφεσης. Οι πρώτοι έξι ήσαν διατυπωμένοι με ασάφεια και αοριστία, και ο έβδομος λόγος πρόβαλλε τον ισχυρισμό ότι είχε παραληφθεί από τα πρακτικά του πρωτόδικου Δικαστηρίου μια ολόκληρη ερώτηση και απάντηση. Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης ισχυρίσθηκε ότι οι πρώτοι έξι λόγοι έφεσης έπρεπε να θεωρηθούν ανύπαρκτοι και, αναφορικά με τον έβδομο λόγο, ότι δεν υπήρχε δικαιοδοσία για διόρθωση των πρακτικών του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

Αποφασίσθηκε ότι:

20 (α) Όπως είχαν διατυπωθεί οι πρώτοι έξι λόγοι έφεσης σε κανένα σημείο δεν αποκάλυπταν τους λόγους για τους οποίους το Δικαστήριο, κατά τον ισχυρισμό του εφεσείοντα, έσφαλλε, και κατά συνέπεια, δεν συνιστούσαν λόγους έφεσης στην έννοια της Δ.35, θ.4 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας.

(β) Με τον έβδομο λόγο έφεσης ζητείτο στην πραγματικότητα η διάορθωση των πρακτικών του πρωτόδικου Δικαστηρίου πράγμα που δεν ευρίσκετο μέσα στην δικαιοδοσία του Εφετείου.

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

5

Δημοκρατία ν. Κόμμα των Φιλελευθέρων και Άλλον, (1993) 3 Α.Α.Δ. 585.

Σωτηριάδης ν. Βασιλείου και Άλλων (Αρ.1), (1992) 1 Α.Α.Δ. 801.

Έφεση.

Έφεση από τον καθ' ού η αίτηση κατά της απόφασης του Οικογενειακού Δικαστηρίου Λευκωσίας που δόθηκε στις 29 Μαρτίου, 1993 (Αρ. Αίτησης 46/91) με την οποία εκδόθηκε διάταγμα για την παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης της συζυγικής κατοικίας στην εφεσίβλητη κατά τη διάρκεια της διακοπής της συμβίωσης με τον εφεσείοντα.

10

15

Ο Εφεσείοντας παρουσιάζεται προσωπικά.

P. Σχίζας, για την εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Η απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από τον Παπαδόπουλο, Δ.

20

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Η έφεση αυτή στρέφεται εναντίον της απόφασης του Προέδρου του Οικογενειακού Δικαστηρίου, με την οποία εκδόθηκε διάταγμα για την παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης της συζυγικής κατοικίας στην εφεσίβλητη κατά τη διάρκεια της διακοπής της συμβίωσης της με τον εφεσείοντα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμου 23/90.

25

Οι διάδικοι τέλεσαν το γάμο τους στις 31/8/1975. Η εφεσίβλητη ήταν η αποκλειστική ιδιοκτήτρια του οικοπέδου στο οποίο ανεγέρθηκε η επίδικη κατοικία, αλλά για σκοπούς διευκόλυνσης και εξασφάλισης δανείου από την Τράπεζα όπου εργαζέτο ο εφεσείων, μεταβίβασε το ένα δεύτερο μερίδιο επ' ονόματι του συζύγου της. Η

30

κατοικία είναι κτισμένη στο πίσω μέρος μισού οικοπέδου. Στο άλλο μισό υπάρχει κατοικία η οποία ανήκει και κατοικείται από την αδελφή της εφεσίβλητης.

5 Από το γάμο των διαδίκων εγεννήθησαν δύο παιδιά ο Άγγελος, που είναι σήμερα 16 χρονών και η Χριστίνα 13 χρονών, οι οποίοι συζούσαν με τους γονείς τους στην πιο πάνω κατοικία. Έχουν στενές σχέσεις με τις θείες εκ μητρός και τα ξαδέλφια τους που ζουν στην παρακείμενη κατοικία. Η εκ μητρός γιαγιά φροντίζει για την ετοιμασία του φαγητού τους.

10 Ο εφεσείοντας από τα τέλη Μαΐου του 1991 έμενε στο ίδιο σπίτι αλλά κοιμόταν σε ξεχωριστό δωμάτιο και συγκεκριμένα στο σαλόνι της κατοικίας, γιατί το αντρόγυνο δεν είχε πλέον καμιά επικοινωνία μεταξύ του.

15 Η υπόθεση ακούστηκε στο Οικογενειακό Δικαστήριο το οποίο και απεφάσισε, όπως αναφέρεται και στην αρχή, να εκδώσει διάταγμα αποκλειστικής χρήσης της συζυγικής κατοικίας προς όφελος της εφεσίβλητης και των παιδιών της.

20 Με την έφεση του ο εφεσείοντας ζητά την ανατροπή της απόφασης αυτής για επτά λόγους. Οι πρώτοι έξι μπορεί να συνοψιστούν ως εξής: Η απόφαση του Δικαστηρίου είναι λανθασμένη κατ' ουσία και Νόμο, αντίθετη με την προσαχθείσα μαρτυρία, το Δικαστήριο εσφαλμένα εξετίμησε την προσαχθείσα μαρτυρία και λανθασμένα εφάρμοσε νομικές αρχές και δεν μπόρεσε να διαπιστώσει πως η αιτήτρια έδρασε ύπουλα και προσχεδιασμένα και πως έφθασε στο σημείο να παρανομήσει και να παραβιάσει το άρθρο 23 του Συντάγματος. Ο μόνος λόγος ο οποίος ακροθιγώς αποκαλύπτει έστω απομακρυσμένο λόγο έφεσης, είναι εκείνος ο οποίος αναφέρεται στην απόφαση ως ερχόμενη σε σύγκρουση με τη μαρτυρία. Η μαρτυρία με την οποία κατ' ισχυρισμό συγκρούεται δεν προσδιορίζεται. Ενώπιον του Δικαστηρίου είχαν προβληθεί οι διϊστάμενες εκδοχές των μερών. Το Δικαστήριο προέβη στα ευρήματα του. Τα ευρήματα του Δικαστηρίου δεν προσβάλλονται, γεγονός που ουσιαστικά αποστερεί και το λόγο αυτό αιτιολογίας.

Ο τελευταίος λόγος αναφέρει επί λέξει τα εξής:

35 “7. Το Πρωτόδικον Δικαστήριον εσκεμμένως αφαίρεσεν ολόκληρην ερώτηση και απάντηση από τα Πρακτικά της 14/1/93.”

Ο εφεσείοντας, ο οποίος παρουσιάστηκε μόνος του, ανέπτυξε τα επιχειρήματα του στο Εφετείο και με μεγάλη επιεικεία του εδόθη κά-

θε ευκαιρία να αγορεύσει πάνω σε όλες τις πτυχές της έφεσης του, από γραπτό κείμενο.

Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης εισηγήθηκε πως οι πιο πάνω λόγοι έφεσης είναι άκυροι γιατί δεν συνάδουν με τις πρόνοιες της Διάταξης 35, θεσμός 4 και κατά συνέπεια δεν μπορούν να εξεταστούν από το Ανώτατο Δικαστήριο στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας του.

5

Ο δικηγόρος της εφεσίβλητης επεσήμανε πως οι πιο πάνω λόγοι έφεσης είναι γενικοί και αόριστοι, χωρίς να προσδιορίζουν με ακρίβεια τους λόγους για τους οποίους, κατά την εισήγηση του εφεσείου, η απόφαση του Πρωτόδικου Δικαστηρίου ήταν εσφαλμένη.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο στην *Κυπριακή Δημοκρατία, μέσω 1. Υπουργού Εσωτερικών, 2. Εφόρου Εγγραφής Πολιτικών Κομμάτων ν. 1. Κόμματος των Φιλελευθέρων, 2. Νίκου Α. Ρολάνδη* (1993) 3 Α.Α.Δ. 585, είχε την ευκαιρία να ανακεφαλαιώσει και να συνοψίσει με σαφήνεια τη νομολογία σχετικά με τις πρόνοιες της Διάταξης 35, θεσμός 4. Στην πιο πάνω υπόθεση αναφέρεται:

15

“Η νομολογία υποστηρίζει ότι λόγος έφεσης ο οποίος απάδει ουσιαδώς από τις πρόνοιες της Δ.35, θ.4, είναι άκυρος και εφόσον είναι ο μόνος η έφεση είναι άγονη και κατ’ επέκταση δεν ενεργοποιεί τη δευτεροβάθμια δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου.”

20

Όπως έχουν διατυπωθεί οι πρώτοι έξι λόγοι έφεσης, σε κανένα σημείο δεν αποκαλύπτουν τους λόγους για τους οποίους το Δικαστήριο, κατά την κρίση του εφεσείου, έσφαλλε. Επομένως οι πιο πάνω λόγοι έφεσης δεν συνιστούν “λόγους έφεσης” με την έννοια που αποδίδεται στον όρο από τη Δ.35, θ.4 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας. Λόγος έφεσης συνίσταται από (α) τη βάση της έφεσης και (β) τους λόγους που τη στοιχειοθετούν. (Βλέπε απόφαση ανωτέρω). Οι λόγοι, οι οποίοι προβάλλονται στην ειδοποίηση έφεσης κάτω από τα στοιχεία 1-6, δεν αποκαλύπτουν τους λόγους για τους οποίους η πρωτόδικη απόφαση, στα σημεία στα οποία μνημονεύεται, είναι εσφαλμένη.

25

30

Ως προς τον τελευταίο λόγο έφεσης, ο εφεσείων ουσιαστικά ζητά από το Ανώτατο Δικαστήριο τη διόρθωση των πρακτικών με τη συμπερίληψη μιάς ερώτησης και απάντησης, η οποία περιέχεται στο δικό του κείμενο ερωταπαντήσεων και δεν περιλαμβάνεται στο πρακτικό του Δικαστηρίου. Όπως έχουμε αντιληφθεί, το κείμενο στο οποίο αναφέρεται είναι το προσχέδιο ερωτήσεων και απαντήσεων

35

το οποίο είχε ετοιμασθεί πριν τη δίκη για την κατάθεση του. Το κείμενο δε στηρίζεται σε πρακτικό που λήφθηκε από πρακτικογράφο κατά το χρόνο διεξαγωγής της δίκης. Ο ίδιος ο εφεσείων, κατά τον κρίσιμο χρόνο κατά τον οποίο δόθηκε η απάντηση την οποία θέλει να περιλάβει, κατέθετε ως μάρτυρας ενώπιον του Δικαστηρίου. Η ερώτηση αυτή, όπως είχε την ευκαιρία ο εφεσείων να μας αναπτύξει κατά την ακρόαση της εφέσεως του και να μας υποδείξει, ήταν η εξής:

10 “35)Ερώτησις: - Συμπεριφορά συζύγου. Πότε άλλαξε; Πώς άλλαξε; Γιατί; Τι νομίζετε ότι συμβαίνει;

15 35)Απάντησις: - Η όλη συμπεριφορά της γυναίκας μου άλλαξεν περίπου από τον καιρό που μετετέθη από το καινούργιο κτίριον του Φόρου Εισοδήματος στο παλιό. Δηλαδή από τον Μάιον του 1989. Από ένα make up και ένα κοκκινάδι που είχε γεμίζει την τουαλέτα και το ψυγείον από όλα τα είδη. Αγοράζει δεκάδες ζευγάρια παπούτσια, στολίδια και φορέματα. Ντύνεται και στολιζεται άψογα. Η συμπεριφορά της σιγά σιγά αλλάσση απέναντί μου. Ζήσαμε 15 ολόκληρα χρόνια μαζί. Είμαι μέσα στη ψυχή της, μεσ’ στο πνεύμα της. Δεν με παίρνει σχεδόν καθόλου τηλέφωνο στη δουλειά μου και μια φορά που με πήρε θυμάμαι μου έβαλε τις φωνές. Την νύκτα επίσης αποφεύγη να κάνη έρωτα μαζί μου. Όσον αφορά το τελευταίο σκέλος της ερώτησης δηλαδή τι νομίζω ότι συμβαίνει, θα σας απαντήσω λακωνικά. Είναι φανερόν ότι η γυναίκα μου θέλει να κάνη αλλαγή.”

30 Άσχετα από το γεγονός ότι η προσθήκη των ανωτέρω δεν μεταβάλλει ουσιωδώς το πλαίσιο της μαρτυρίας, αποτελεί θεμελιωμένη νομολογιακή αρχή ότι δεν παρέχεται εξουσία στο Εφετείο να προβεί στη διόρθωση των πρακτικών του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Το θέμα τίθεται ως εξής στην απόφαση **Σοφοκλής Σωτηριάδης ν. Βάσου Ανδρέα Βασιλείου και Άλλων (Αρ.1)**, (1992) 1 Α.Α.Δ. 801.

35 “Σύμφωνα με τους θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας, η ετοιμασία του φακέλου της έφεσης (record of appeal) αποτελεί ευθύνη του Πρωτοκολλητή του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Το περιεχόμενο του φακέλου καθορίζεται στη Δ.63, Θ.4, και περιλαμβάνει τα πρακτικά της μαρτυρίας, αποστενογραφημένα οποτεδήποτε λαμβάνονται από στενογράφο, και τις σημειώσεις του προεδρεύοντος Δικαστή. Κανένας κανόνας δεν παρέχει εξουσία στο Εφετείο διόρθωσης των πρακτικών του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Τα πρακτικά του δικαστηρίου, δεόντως πιστοποιημένα, αποτε-

λούν τη μόνη πηγή γνώσης για τα διαδραματισθέντα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Ανάληψη εξουσίας από το Εφετείο για την αναμόρφωση των πρακτικών, θα συνιστούσε διείσδυση στο έργο του πρωτόδικου Δικαστηρίου, χωρίς πρωτογενή γνώση των γεγονότων. Τα πρακτικά προσδιορίζουν το πλαίσιο της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας και τη βάση για έλεγχο της ορθότητας της πρωτόδικης απόφασης. Είναι γι' αυτό που και στη *Shacolas* και στη *Thompson* γίνεται μνεία στη δυνατότητα αναφοράς σε γεγονότα τα οποία δεν αναγράφονται στα πρακτικά, και όχι σε διόρθωση των πρακτικών. Τέτοια ευχέρεια ενδεχομένως παρέχεται στο Εφετείο, εφόσον και τα δύο μέρη συμφωνούν ότι γεγονός το οποίο έλαβε χώρα κατά την ακρόαση, δε σημειώνεται και δεδομένου ότι δεν προσκρούει στο κείμενο του τυπωμένου πρακτικού. Δυνατότητα για διόρθωση του πρακτικού του Δικαστηρίου ενδεχομένως ενυπάρχει στο πρωτόδικο Δικαστήριο κατά την διαδικαστικού διαβήματος το οποίο λαμβάνεται για το σκοπό αυτό, θέμα το οποίο δεν εγείρεται στην προκειμένη περίπτωση και το οποίο δεν θα πραγματευθούμε.”

Είναι φανερό πως, με βάση τη νομολογία όπως έχει εκτεθεί πιο πάνω, το Εφετείο δεν έχει εξουσία να διορθώσει πρακτικό πρωτόδικου Δικαστηρίου όπως είναι ο τελευταίος λόγος έφεσης. Και ο έβδομος λόγος έφεσης κρίνεται όπως και οι άλλοι αβάσιμος.

Για τους πιο πάνω λόγους η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.